

ØSTJYSK AVIS - TV - ET MÅLRETTET FORSØG MED LOKAL-TV

Af Per Jauert

Blandt de i alt 136 tilladelser til forsøg med lokalradio og -tv, som er udstedt af Kulturministeriet, befinder der sig 13 projekter, som drives af dagblade eller journalister. Østjysk avis-tv er et af de 5 tv-projekter, som findes inden for denne gruppe og er desuden det eneste, som er afsluttet, idet forsøgsperioden forløb fra 1.10. 1983 til 31.3. 1984 - altså over et halvt år.

Som led i et decentralt forskningsprojekt, som omfatter samtlige lokalradio og -tv projekter inden for Århus Amt - i alt og indtil videre 7 radio- og 2 tv-stationer - har jeg også fulgt Østjysk avis-tv. Jeg har foretaget undersøgelser af bl.a. forsøgets organisation, af omstændighederne omkring programproduktionen og kvantitative og kvalitative indholdsanalyser af programmerne.

I denne artikel vil jeg redegøre for nogle af de foreløbige resultater af disse undersøgelser. Arbejdet med at indsamle og bearbejde det samlede relevante materiale har været ret omfattende, bl.a. på grund af dets yderst forskelligartede karakter. Alt fra varierende typer af skriftlige kilder: ministerielle rapporterings-skemaer, interne planlægningspapirer, bestyrelsesreferater over bandede interviews med de involverede parter i forskellige faser af forsøgsprocessen til båndkopier af udsendelserne ligger til grund for de rapporter, som for øjeblikket er under udarbejdelse. Sidst i artiklen er anført en oversigt over det materiale, som er anvendt i denne sammenhæng.

Mens de øvrige projekter i amtet har givet mig ubegrænset adgang til de kilder, jeg har ønsket at benytte, har projektledelsen for Østjysk avis-tv ikke indtaget samme kompromisløse holdning til spørgsmålet om forskningsadgang. På den ene side har jeg gennem en uges ophold på stationen i januar 1984 haft mulighed for at følge produktionen på nærmeste hold og oplevede dér en stor imødekommenhed fra såvel ansatte som projektledelse, ligesom jeg ved andre lejligheder er blevet vel modtaget på stationen. På den anden side 'er bommene gået ned', når jeg har bedt om at få adgang til materiale vedrørende:

- organisatoriske og redaktionelle overvejelser før og under forsøget, f.eks. programoplæg, målformuleringer vedr. forsøgsforløbet, referater fra indledende redaktionsmøder, fra bestyrelsesmøder o. lign.
- projektets økonomiske organisation, herunder budgetter og aftalen mellem selskabet og Jysk Telefon, som stod for den tekniske side af produktionen
- de seerundersøgelser, som Dansk Media Komité i tre omgange foretog for projektet.

Afvisningerne er af projektledelsen blevet begrundet med, at materialet enten er medieforskningen uvedkommende eller at det betragtes som en del af de involverede dagblades interne produktudviklingsstrategi.

På flere af de ovennævnte områder er jeg derfor ikke i stand til at beskrive eller vurdere projektet med den grad af præcision, som det vil være tilfældet med de øvrige stationer i amtet.

Projektets etablering

Umiddelbart efter at forsøgslovgivningen var vedtaget i folketinget i maj 1981, tog ledelsen på Morgenavisen Jyllands-Posten initiativ til et møde mellem samtlige dagblade i amtet til en drøftelse af, om man på nogen måde samlet kunne indgå i forsøgsvirksomheden.¹ Man enedes her om at etablere et A/S under navnet Østjysk Kabel-TV og søge sendetilladelse i marts 1982. Forsøgets formål var ikke særlig præcist angivet i ansøgningen:

Det er selskabets hensigt fra 1. oktober 1982 at udføre forsøg med lokalnyheds- og aktualitetsudsendelser gennem farvefjernsyns-udsendelser på en halv times varighed, både bestående af studieoptagelser og on location-optagelser, såvel direkte som tidsforskudte.

.....

Udsendelserne vil være tilrettelagt i overensstemmelse med § 7, 2. punktum i lov af 15. juni 1973 om radio- og fjernsynsvirksomhed ("informations- og ytringsfrihed, alsidighed") og i overensstemmelse med Dansk Pressenævns presseetiske regler.²

Forsøgsområdet var allerede på dette tidspunkt udpeget, idet man havde truffet aftale med Antenneforeningen for Skanderborg-Solbjerg-Hørning med omkring 6.000 tilknyttede husstande i de tre kommuner. Området er et selvstændigt handelsdistrikt med en demografisk struktur, der i statistisk henseende blev anset for gunstig for et forsøg med lokal tv-nyhedsdækning.

Desuden havde 4 af dagbladene lokalredaktioner i Skanderborg, og det var hensigten, at der skulle være et vist samarbejde (på researchniveau) mellem disse og de to redaktionelle medarbejdere, der skulle tilknyttes projektet.

Både den journalistiske og den tekniske kvalitet skulle være af professionel karakter - specielt vedrørende det tekniske anførte man i ansøgningen, at det skulle være om ikke på niveau med DR, så dog af en sådan karakter, at det ikke af seerne kunne opfattes som væsentligt forskelligt fra, hvad de i øvrigt er vant til at modtage via deres kabelanlæg.

Forsøgsperioden var planlagt til 15 eller 9 måneder (incl. 3 måneders forberedelse), afhængigt af muligheden for at få andel i det statslige støttebeløb. Tilsvarende opererede budgettet med beløb på godt 1 mill. kr., subsidiært 600.000 kr.

Som bekendt blev det samlede forsøg en del forsinket, primært på grund af usikkerheden omkring finansieringen. Frem til marts 1983, hvor sendetilladelse blev udstedt, ændredes projektet kun ganske lidt. Efter københavnsk forbillede blev navnet ændret til Østjysk avis-tv og selskabsformen fra A/S til Aps. Desuden var forsøgsperioden nu fastlagt til et halvt år, fra 1.10. 1983 til 31. marts 1984, men med uændret budget og planlagt bemanning.³

Mere væsentlige ændringer indtrådte dog i forbindelse med den detaljerede planlægning, som fandt sted i løbet af det næste halve år - muligvis under indtryk af den skærpede offentlige debat om dagspressens rolle i forbindelse med etableringen af et TV2.

Redaktionelle planer

Sandsynligvis på grund af, at forsøget skulle finde sted uden for Amtsavisens dækningsområde og under indtryk af konkurrencesituationen mellem de øvrige dagblade i området,⁴ blev det i løbet af foråret besluttet at ændre den redaktionelle organisation. Der blev nu ikke længere lagt op til et samarbejde mellem tv-projektet og lokalredaktionerne, men avis-tv var at betragte som redaktionelt uafhængigt af såvel de 5 moderblade som af politiske partier. Det blev dog understreget, at det ikke i den lokale nyhedsdækning var tanken at etablere et konkurrenceforhold, men at de to medietyper skulle supplere hinanden.

Vekselvirkningen mellem dem søges opnået ved at lokal-tv til en vis grad koncentrerer sine programmer om begivenheder, der kun får få linjers omtale i en trykt avis, men som er egnet for tv.⁵

Formålet med forsøget blev nu yderligere præciseret. Det var at give bladhusene og medarbejderne mulighed for at høste erfaringer og at demonstrere, at dagblade kan indsamle, bearbejde og distribuere nyheder og baggrundsstof også via ætterne.⁶

Ud fra en produktionsnorm på 2 ugentlige udsendelser af ca. 20 minutters varighed hver, fastsatte bestyrelsen en samlet bemanning på 11 journalister, samt den ansvarshavende redaktør, der lejlighedsvist skulle producere indslag. To af journalisterne blev hentet udefra (heraf én i jobtilbud) og skulle arbejde fuldtids på projektet gennem de seks måneder. De øvrige ni skulle hentes blandt de i forvejen ansatte på bladene og indgå i en 6-ugers turnusordning, således at der til stadighed var 2-3 journalister på stationen. Aarhus Stiftstidende og Jyllands-Posten leverede hver 3 journalister, Midtjyllands Avis, Horsens Folkeblad og Amtsavisen hver 1. Til at varetage den ugentlige produktion var der således 4-5 journalister. Fordelen ved at ansætte 2 journalister udefra var, at de kunne sikre en vis kontinuitet i kontaktfladen til lokalområdet, da kun de færreste af de øvrige på forhånd havde lokalkendskab. Desuden ville de på flere måder kunne støtte kollegerne i det daglige arbejde - fortrinsvis i starten af et vagtskifte.⁷

De 9 journalister blev udvalgt blandt ca. 100 ansøgere fra de fem dagblade. Ved

udvælgelsen tog bestyrelsen hensyn til, at der skulle være en vis spredning blandt medarbejderne med hensyn til anciennitet, stofområder og interesser - ligesom flere af ansøgerne var igennem en kameraprøve. Det var karakteristisk for hele det udvalgte hold, at kun ganske få havde erfaring inden for tv-mediet. Der blev derfor bestilt et særligt kursus ved Den journalistiske Efteruddannelse i Århus under ledelse af 2 journalister fra DR's provinsafdeling og med teknisk assistance af DR-kamerafolk. Kurset fandt sted over 14 dage i august-september, men først i slutningen af måneden, omkring en halv snes dage før sendestart var teknikken etableret i et sådant omfang, at journalister og teknikere kunne begynde at øve sig i fællesskab.

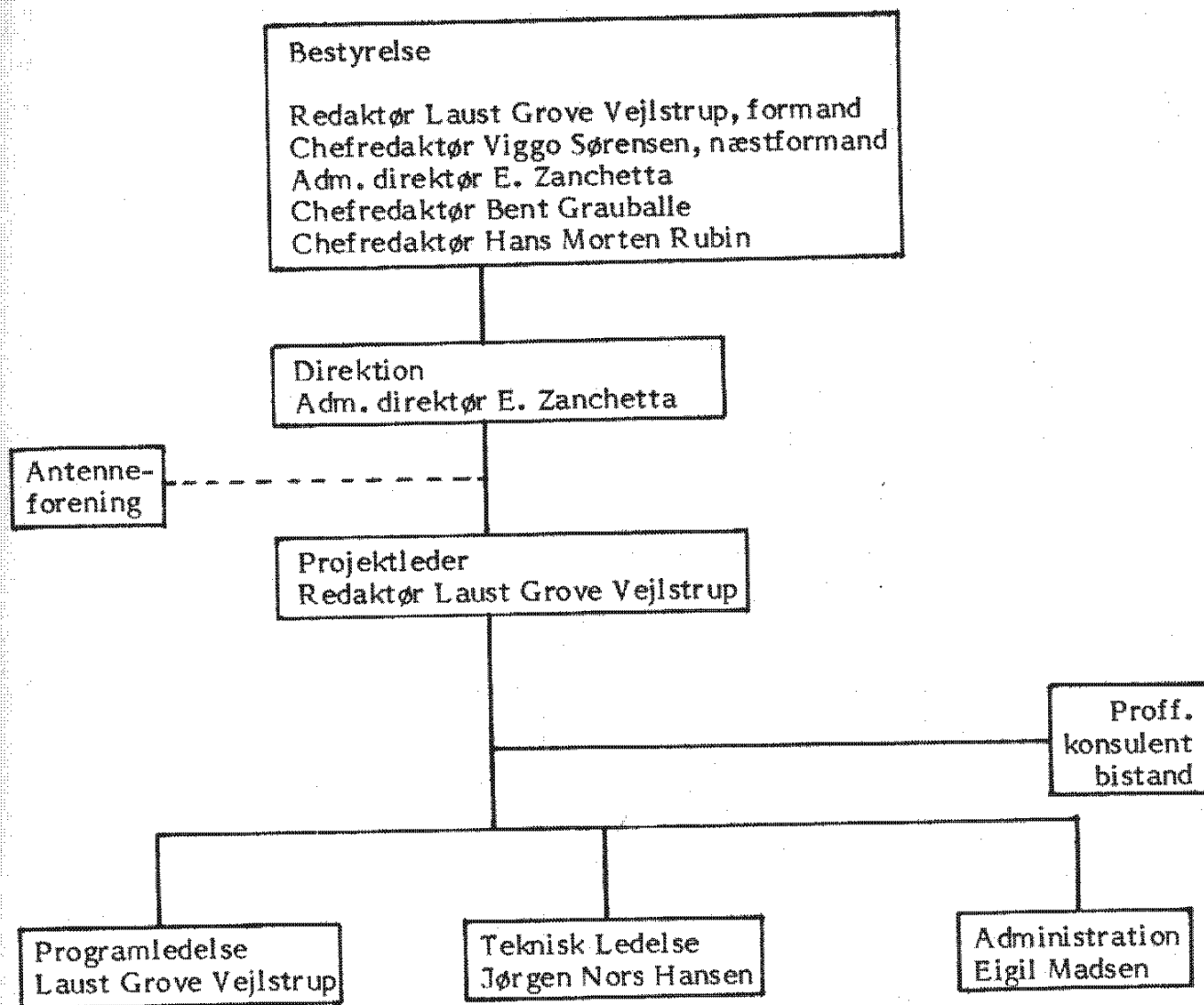
Projektet havde i øvrigt i løbet af sommeren fået stillet nogle lokaler til rådighed af Skanderborg kommune - i alt ca. 150 m² i en nedlagt handelsskole bag politigården i Skanderborg, og her indrettede man studie, teknikrum, redaktionslokale og administrationskontor.

Tekniske planer

Når selskabet søgte teknisk assistance hos Jydsk Telefon beroede det nærmest på en tilfældighed - der er ikke tale om, at JTAS på dette tidspunkt spillede nogen rolle i dagbladenes produktudvikling på dette eller andre områder.⁸

I løbet af foråret blev der indgået en endelig aftale mellem bestyrelsen for avis-tv og Fotokontoret på JTAS, hvor sidstnævnte fik ansvaret for etableringen af hele den tekniske side af driften på basis af det tekniske ambitionsniveau, som var anlagt fra starten: på U-matic low-band standard skulle produceres udsendelser, som af seeren ikke måtte opleves som væsentligt forskelligt fra det vante tv-udbud.

Fotokontorets interesse i at engagere sig i projektet udsprang af, at man i afdelingen over en længere periode havde planlagt aktiviteterne til også at omfatte videoproduktion, hvor man i forvejen gennem flere år havde udført formidlingsopgaver for selskabet på en række andre audio-visuelle områder. I forbindelse med lokal-tv projektet så man altså en mulighed for at medarbejderne kunne drage

ORGANISATIONSPLAN

Fra: Fakta om avis-tv. Sept. 1983

Det kan tilføjes, at projektlederen - Laust Grove Vejstrup - er redaktør på Morgenavisen Jyllands-Posten - hvor han som medlem af staben har til opgave at koordinere mellem redaktionen og husets øvrige afdelinger. Han er desuden medlem af telekommunikationsudvalget i Danske Dagblades Forening.

I forsøgsperioden var han udlånt på halv tid fra sin normale stilling.

Den tekniske leder, Jørgen Nors Hansen, er chef for Fotokontoret, JTAS.

JYDSK TELEFON
Fotokontoret

Århus, 23.02.1984
JNH/IK/A4.10/A12939

Teknik anvendt i forbindelse med Avis-TV i Skanderborg

- 1 DXC-M3 kamera med 14x zoom + macro
- 1 KY-310 kamera med 12x zoom + extender + macro
- 2 PVM-4000 monitører
- 1 VO-4800 transportabel recorder
- 1 CR-4700 " "
- 2 Manfrottostativer med panoramahoveder
- 2 Transportvogne
- 10 Red Heads med stativer
- 8 Mikrofoner
- 1 KM-2000 videomixer
- 2 VO-5800 båndmaskiner
- 1 VO-5850 recorder
- 1 RM-440 editeringspult
- 1 CR-6600 båndmaskine
- 1 CP-5550 "
- 1 Genimi II time base corrector
- 2 CVM-1810 monitører
- 1 CVM-1310 monitor
- 1 V-14 monitor
- 1 Dannom 5000 monitor
- 1 Waveform monitor/vectorscope
- 1 Tekstkamera AVC 3250
- 10 forskellige mikrofoner
- 1 Spolebåndoptager
- 1 Kassettebåndoptager
- 1 Pladespiller
- 1 Stereoforstærker
- 1 12-kanal lyd mixer

nogle nyttige erfaringer gennem 'learning by doing' - og muligheder for at afprøve det tekniske udstyr, der som et led i den økonomiske aftale delvis skulle overtages af Fotokontoret efter forsøgsperioden. Detaljerne i den økonomiske aftale kendes som nævnt ikke, men projektledelsen opgiver udgifterne til teknik, inclusive drift til ca. 1 mill. kr. Et tilsvarende beløb var afsat til den redaktionelle drift, således at de samlede omkostninger for forsøget var budgetteret til 2 mill. kr.⁹

Egentlig var det tanken, at teknikerne fra Fotokontoret skulle have en slags free-lance status i forhold til stationen. De skulle tilkaldes, når der var behov for det og hovedsagelig klare opgaverne i deres fritid. Men i den sidste del af forberedelsesfasen blev det klart, at denne ordning ikke kunne gennemføres. Man dannede derfor to faste teknikerhold, hver på tre personer (kamera, lyd og medhjælp), som indgik i den redaktionelle planlægning af de indslag, som skulle produceres. Et tema bestående af en redaktionel medarbejder og teknikerholdet gennemførte produktionen af det enkelte indslag fra research til editering. Teknikerne havde i forsøgsperioden to arbejdspladser at tage vare på, og selvom der ressourcemæssigt blev ydet en omfattende indsats, kunne det ikke undgås, at der på forskellige tidspunkter opstod forsinkelser og kødannelser i produktionen.

Inden vi ser nærmere på programproduktionen og på, hvorledes avis-tv præsenterede sig for seerne, skal jeg give en kort præsentation af sendeområdet.

Sendeområdet

Antenneforeningen for Skanderborg-Solbjerg-Hørning er ifølge sine egne opgivelser den største i Nordeuropa med hensyn til geografisk udstrækning.¹⁰ Det samlede antal husstande i de tre kommuner er 11.975. Heraf dækker Antenneforeningen på forsøgstidspunktet ca. 6.000, altså knap halvdelen, i alt ca. 15.000 personer. Den dominerende boform i de tre kommuner er villaer og rækkehuse, som udgør 73% af samtlige husstande.¹¹

Dagspressen i sendeområdet

Som det fremgår af tabellen over oplagstal og dækningsprocenter for dagbladene i forsøgsområdet, er der ret stor variation mellem de enkelte dagblades repræsentation. Helt uden for nummer står Amtsavisen, som har sin væsentligste afsætning i Randers handelsdistrikt. Man kan med rimelighed stille spørgsmålstegn ved det udbytte, som dette dagblad kan have haft af at deltage i forsøget. Morgenavisen Jyllands-Posten og Aarhus Stiftstidende skiller sig markant ud fra de to øvrige, både generelt i de to bladkredse og specielt i Skanderborg. På denne baggrund forstår man bedre, hvorfor projektet ændrede karakter, da det skulle realiseres. Ved ikke at inkludere de tre lokalredaktioner (Aarhus Stiftstidende, Horsens Folkeblad og Midtjyllands Avis) direkte i forsøget og ved at understrege dets redaktionelle uafhængighed af moderbladene fik man markeret, at den interne dagbladskonkurrence i lokalområdet ikke skulle påvirkes.

Foruden de fire dagblade findes der i sendeområdet desuden et distriktsblad: Uge-Bladet for Skanderborg og omegn, udgivet af Centraltrykkeriet i Skanderborg. Det udkommer én gang om ugen og dækker et lidt større område end handelsdistriktet. Pr. 1. januar 1983 havde det et oplag på 17.631.

Foruden den trykte presse kunne medlemmerne af Antenneforeningen i forsøgsperioden modtage tre svenske, to vesttyske og et dansk tv-program samt en række udenlandske radiostationer. I januar 1984 blev der desuden etableret modtageudstyr for de 6 århusianske nærradioer og Lokalradio Herning. Så for halvdelen af områdets beboere var det samlede medieudbud ganske betragteligt i forhold til de ikke-tilsluttede og borgerne i nabokommunerne.

Den første udsendelse

Da teknikken på grund af leveringsvanskeligheder først var installeret i et omfang, der muliggjorde øvelsesproduktion ca. en halv snes dage før sendestart, var der ikke megen tid til at planlægge det faktiske indhold i startproduktionen. Nok havde de journalister, der fulgte efteruddannelseskurset, fået indøvet nogle rutiner - men nu skulle disse realiseres i et samarbejde med nye teknikere. På et samlet møde på

Oplagstal og dækningsprocenter for dagbladene i forsøgsområdet

Dagblad	Nettooplag 1. halvår 1983	Bladskreds 7 Jylland øst		Bladskreds 9 Jylland midt		Skanderborg		Hørning		Solbjerg	
		oplag	d. %	oplag	d. %	oplag	d. %	oplag	d. %	oplag	d. %
Amtsavisen Randers (upol.)	34453	11503	3,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Horsens Folkeblad (V)	22726	22451	6,7	-	-	590	6,7	-	-	-	-
Midtjyllands Avis, Silkeborg (uafh.)	22830	4968	1,5	17708	11,4	718	8,2	-	-	-	-
Morgenavisen Jyllands-Posten (uden for partierne)	101195	33298	9,9	17008	11,0	1182	13,4	-	-	-	-
Aarhus Stifts- tidende (uafh.)	69581	68445	20,3	327	0,2	2360	26,8	1062	50,0	519	49,8
						3208	36,4	1304	61,3	650	62,4

a) hverdage

b) søndag

Kilde: Oplagstal og markedstal 1983

Dansk oplagskontrol 1983

stationen mellem projektledelse og samtlige ansatte, blev der i ugen op til sendestarten truffet endelige aftaler om den daglige arbejdsdag - ligesom der foregik drøftelser af den programpolitiske profil.

Da jeg på grund af 'manglende aktindsigt' ikke er i stand til at give en mere specificeret beskrivelse af den planlagte programprofil, vil jeg i stedet kort redegøre for, hvordan stationen præsenterede sig selv og sine programmæssige intentioner over for seerne.

Det skete i form af en ca. 20 minutter lang introduktionsudsendelse, som blev sendt d. 27.9., mens den ordinære sendestart fandt sted d. 4.10.

Udsendelsen var bygget op om en fiktiv ramme: en ukendt person er begyndt at sende tv-udsendelser - ulovligt? - i området, og man følger så i flere tempi politiets indkredsning pr. helikopter af sendestedet. Da politiets kilder er forskellige familier på egnen, som har set udsendelserne, får man en billedmæssig præsentation af hele sendeområdet - og familierne interviewes eller fortæller i deres hjem om indtrykket af og forventningerne til forsøget. Disse personer, som tydeligt er forhåndsinstrueret i deres udsagn, formidler bl.a. fakta om sendetider og programindhold og én af dem giver også en lidt mere omfattende redegørelse - en programpolitisk platform, må man formode:

Vi har set det hele og det er simpelthen alle tiders. Det handler altså om noget vi kender. Her forleden havde vi en vandskioptvisning her nede på søen. Og jeg så at der var et kamerahold oppe på skolen her den anden dag. Det er virkelig morsomt pludselig at se sin egen knægt på skærmen.

Udsendelserne er ikke farvet - rent politisk. Det er ikke sådan, at det er bestemte interessegrupper, der absolut skal have deres egne kæpheste plejet. Det er ikke sådan at det hverken er borgmesteren eller græsgrødderne, der absolut kommer til orde.

Misforstå mig nu ikke. Det er absolut ikke et holdningsløst program. Næ - det kan udmærket godt tage fat på en ulden sag.

Ganske almindelige mennesker som dig og mig kan komme på tale i disse her udsendelser. De inviterer folk ind i studiet eller de interviewer folk på gaden.

Man påstår, at det er aviserne, der står bag - men, æh - det har absolut ikke noget med dagbladene at gøre. Det er ikke sådan som i Danmarks Radio. Det er faktisk noget helt andet. Man får lov til at tale ud - man bliver i knippelgodt humør. Man viser udelukkende de lyse sider og man får de helt små ting med fra hverdagen. Jeg synes absolut, at I selv skulle prøve at se deres udsendelser.

Herefter bliver stationen indkredset og lederen afkrævet en gyldig sendetilladelse af et par betjente. Da den ikke umiddelbart tages for gode varer, må der søges telefonisk bekræftelse hos kulturministeren, og da hun ikke træffes, hos pressens minister, statsministeren.

Da Poul Schlüter har givet sin bekræftelse på forsøgets legalitet og endda udtrykt forventninger til dets betydning for et permanent brud på DR's monopol, kan projektlederen og den medvirkende journalist gå i studiet for at blive interviewet. Her blev nogle af temaerne fra indslagene med seerne taget op til uddybning. Efter at have redegjort for dagbladenes professionelle interesse i forsøg med lokal-tv, blev hans spurgt:

(I): Nu har vi hørt i udsendelsen, at avis-tv kun vil beskæftige sig med de positive sider, er der nok positive emner at tage fat på i Skanderborg og omegn?

(LGV): Ah - nu var det ikke helt præcist udtrykt, det med de positive sider. Vi vil overvejende være positive. Når vi har valget mellem en negativ vinkel og en positiv vinkel på en begivenhed, da vil vi vælge den positive. Danmarks Radio er belempret med betalingsbalanceunderskud og krige rundt omkring i verden. Det er vi heldigvis fri for her. Vi håber, at vi kan være lidt gladere end man er i Danmarks Radio - som i øvrigt ikke gør det så ringe, det er slet ikke det.

(I): Vil du have, at avis-tv skal sammenlignes med Danmarks Radio?

(LGV): Nej, bestemt ikke. Vi er et helt andet produkt. Vi er en valgmulighed og så må seerne vælge om de vil se DR eller de vil se lokal-tv.

(J): .. Nu taler Laust meget om det positive og at vi gerne vil forsøge at være optimister. Men selvfølgelig kan vi også være kritiske.

Herefter efterlyste interviewerens eksempler på indslag med en kritisk vinkel, men journalisten fandt det vanskeligt at nævne nogen på stående fod.

Udsendelsen blev afsluttet med, at LGV understregede, at forsøget ikke kommer til at koste seerne noget. Dagbladene skal høste erfaringer, og det betaler man selv for. Udsendelserne starter 4. oktober. Pudsigt nok, konstaterede han, samme dag som statsministeren i sin åbningstale bebuder, at regeringen vil stille forslag om et permanent brud på Danmarks Radios monopol. Og med denne udgang blev det pointeret, hvad projektet i sin kerne egentlig drejede sig om - et argument i debatten for dagbladenes centrale placering i et fremtidigt TV2.

avis tv**SENDETIDER:**

TIRSDAG ..... KL. 18.15..... NY UDSENDELSE

ONSDAG ..... KL. 14.15..... GENUDSENDELSE

TORSDAG ..... KL. 20.00..... GENUDSENDELSE

FREDAG ..... KL. 18.15..... NY UDSENDELSE

LØRDAG ..... KL. 14.15..... GENUDSENDELSE

MANDAG ..... KL. 20.00..... GENUDSENDELSE

Fra: Fakta om avis-tv. September 1983.

Sendefloden var uændret forsøget igennem. Dog afvigelser i forbindelse med reportagen fra købstadsjubilæet d. 28.10. og de journaliststuderendes udsendelser d. 29.11. og 2.12., hvor der sendtes længere end normalt. Desuden blev der bragt en ekstraudsendelse på valgaftenen d. 10.1. Mellem jul og nytår blev der ikke bragt udsendelser.

Forsøgspræmisserne som de blev fremlagt i udsendelsen kan nu opsummeres:
Forsøget er:

- uafhængigt af dagbladene og af partipolitik
- finansieret af dagbladene og ledes af en bestyrelse, udelukkende med repræsentanter for denne kreds
- ikke talerør for bestemte interessegrupper, men almindelige mennesker kan komme til orde. Stationen er dog ikke almindeligvis åben for alle.
- ikke sammenligneligt med DR, men er et selvstændigt produkt, en valgmulighed
- positivt i sin vinkling af begivenhederne. Ved et frit valg mellem positiv og negativ vinkel vælges den positive
- dog også kritisk. Dog er det ikke ved sendestarten specificeret, på hvilket grundlag den formuleres endsige hvad den kan rette sig imod.

Program- og præsentationsformer

Den programform, man lagde ud med, undergik kun ganske få ændringer i løbet af forsøgsperioden. Man betegnede den selv som 'det magasin' - en blandform med nyhedsindslag og baggrundsreportager. Hver udsendelse var på mellem 20 og 30 minutter og bestod normalt af fem til syv indslag af varierende længde. Gennemsnitslængden er på ca. fem minutter og kun sjældent blev der bragt indslag, som varede over 8 minutter.

De enkelte indslag blev i starten kædet sammen af to studieværter, der i en ping-pong stil præsenterede og kommenterede indslagene. Efter den første måned blev denne præsentationsform opgivet, dels fordi den var ressourcekrævende, men dels også fordi journalisterne selv fandt det vanskeligt at ramme den afslappede samtalestil, som formen kræver. Som skrivende journalister var de meget bundet til det skriftlige - stort set al speak var nedskrevet på forhånd og det gjorde, især i starten, studieværterne lidt stive og nervøse. Måske også som en reaktion på kravet om den knappe form.¹⁴ Fra november og forsøget ud arbejdede man med én studievært pr. udsendelse. Jobbet gik på skift mellem alle journalisterne og udvælgelsen blev fra gang til gang foretaget af redaktøren.

Umiddelbart minder formen mest om den, som kendes fra det tidligere 'Landet Rundt'.¹⁵ Det var en redaktionel bestræbelse løbende at dække hele området. Der skulle i løbet af om ikke den enkelte udsendelse, så dog over et par udsendelser gerne være indslag fra de forskellige lokaliteter i sendeområdet, ligesom der gerne skulle være indslag, som kunne interessere forskellige modtagergrupper: pensionister, børn og unge, sportsfolk osv. Stationen blev derfor ofte præsenteret for seerne som et center, hvorfra medarbejderne var taget på ekspedition ud i området for at se, hvad der var foregået siden sidst. Det havde man lavet reportager over, som blev bragt hjem i studiet til fremvisning.

Også præsentationsformerne i studiet - og studieindretningen selv kan minde om 'Landet Rundt'. Foran den blå bagvæg med stationens logo sidder studieværten placeret ved et firkantet bord, hvor der hver gang er anbragt en genstand, en blomst, en kurvfuld æbler eller andet, som henviser til årets gang. Eller det kan være en ting, som har forbindelse til et indslag, f.eks. en kasse byggeklodser med bogstaver på, som det blev brugt i forbindelse med præsentationen af partierne op til folketingsvalget. Også den billedmæssige præsentation fulgte et fast mønster. Studieoptagelserne foregik med to kameraer. Når en studiespeak til et netop bragt indslag var færdig, skiftedes kamera, samtidig med at studieværten skiftede blikretning og kameraindstillingen skiftede fra halvnær til close-up - og derpå fulgte oplægget til næste indslag. En overgangsmarkering, som også kendes fra TV-Avisen. På avis-tv anvendt også med en teknisk begrundelse. På denne måde kunne man umærkeligt klippe det næste båndede indslag ind. I de sidste par måneder kunne man desuden præsentere 'en skærm' bag studieværten - dvs. at teknikken kunne indklippe en cirkel eller en firkant i billedet, hvor reportagebillederne kunne starte imod slutningen af studieværtens oplæg.

Optakten til udsendelserne lå også fast forsøget igennem. Efter kendingen, en lille film, hvor de fem dagblade vises under trykkeprocessen, afsluttet med stationens logo, kommer studieværten på skærmen og giver overskrifterne på dagens indslag. Afvigelser forekom kun i ganske få tilfælde, hvor man 'gik lige på' - dvs. startede med billeder og evt. speak fra et af indslagene, før præsentationen af det øvrige stof. En slags tv-udgave af en interessevækkende forsideopsætning.

For en umiddelbar betragtning virker det overraskende, at der ikke forekom en

større variation forsøget igennem. Såvel eksperimenter med forskellige præsentationsformer som mere omfattende afprøvninger af forskellige programformer, når forsøget nu bl.a. gik ud på at drage journalistiske erfaringer. De interviews, jeg har foretaget med de tekniske og journalistiske medarbejdere, har da også vist, at der var en interesse til stede for at eksperimentere med programformen. F.eks. foregik der i januar, hvor jeg opholdt mig på stationen, meget engagerede diskussioner om at udskifte det ene af de ugentlige magasinprogrammer med en direkte sendt temaudsendelse, hvor man fik mulighed for at gå mere i dybden med enkelte emner - eller blot forsøge det en enkelt gang. Konkret blev der stillet forslag om at sende direkte fra en stor virksomhed i området - efter fyraften, hvor man ved hjælp af forproducerede indslag og direkte reportage kunne behandle forskellige temaer fra virksomheden: arbejdsmiljø, beskæftigelse, indtjening, automatisering, fritidsaktiviteter, firmasport o.lign. Når nogle af journalisterne på dette tidspunkt pressede på for at forsøge med en ny form, hang det bl.a. sammen med en frustration over, at den korte form i magasinprogrammet influerede på indslag, der egentlig krævede mere tid i kraft af deres kompleksitet, på to måder: enten måtte journalisten i sin ledsagekommentar (og i klipningen) skøjte hen over vigtige problemer. Eller også måtte han mætte kommentarsiden med information, som der oftest ikke var billeddækning for.

Men ideen blev aldrig realiseret - og stationen trådte kun ud af de fastlagte rammer i forbindelse med købstadsjubilæet i oktober, ved udlånet til de journaliststuderende i november og ved den direkte reportage fra valgaftenen i januar.

Når variationen ikke blev foretaget, kan det forklares på to måder. For det første skete der ca. hver sjette uge vagtskifte. To-tre journalister fra dagbladene blev skiftet ud med nye, så hver gang en rimeligt rutineret stab var ved at blive etableret, kom der nye til, som skulle anvende tid og kræfter på at leve op til den gældende norm. Desuden måtte den ene af de to 'faste' journalister fratræde midt i januar på grund af barsel, hvilket gav et yderligere arbejdspress på de resterende. Men omlægningen kunne nok, i mindre målestok, have været forsøgt. Men her kommer den anden faktor ind, nemlig en programpolitisk beslutning hos projektlederen. Ud fra bl.a. de foretagne seerundersøgelser blev det hævdet, at seerne nu var vant til de to ugentlige magasinprogrammer og den faste program- og præsentationsform og at man derfor ikke skulle sætte den opnåede good-will over

styr ved at ændre formen.¹⁶ Et noget overraskende argument i betragtning af, at projektet var lagt an som et forsøg, men måske et indicium på, at en satsning på det velkendte talte mere for det samlede forsøg end eksperimenter, hvis udfald ikke helt kunne forudsiges. Altså at den overordnede mediepolitiske hensigt med forsøget: at hente argumentationsskyts for et (delvist) dagbladsdrevet TV2 også på dette niveau var afgørende for forsøgets kreative spændvidde.

Afviklingsrytmen i de enkelte udsendelser fulgte også fra start til slut et fast grundmønster. Når der var lidt mere 'stoftunge' indslag på programmet, f.eks. lokalplansager eller andre aktuelle emner med 'høj nyhedsværdi' blev de bragt først i programmet efterfulgt af mere refererende reportager fra f.eks. kulturelle begivenheder eller virksomhedsportrætter. Hvis der ikke var disse helt aktuelle sager, kunne starten varieres. Afslutningen var helt fast. Den bestod af korte og ukontroversielle indslag og omhandlede oftest lokalt petit-stof: årstidens gang, klip fra en kirkekoncert med ledsagende landskabsbilleder el.lign. Generelt en bevægelse fra 'det seriøse' til det afslappede, harmoniske - en strukturering af stoffet, der ligger tæt op ad redigeringsprincipperne fra de fleste provinsdagblade.

Stationens arbejdsrutiner

Centret i stationens daglige drift var planlægningstavlen i redaktionslokalet. Her kunne den enkelte medarbejder følge med i, hvor mange indslag, der var under produktion og hvor i processen, de befandt sig: research, optagelse, forredigering, redigering - og hvornår de var planlagt at finde sted. Dels gav det overblik, dels havde det til hensigt at hindre overbooking af teknikken. Det kompenserede desuden til en vis grad for de manglende redaktionsmøder, for bortset fra en kort periode i starten blev der ikke holdt formaliserede redaktionsmøder til fælles idéudveksling eller koordinering. Formaliserede efterkritikmøder blev heller ikke holdt, bortset fra at de tilstedeværende medarbejdere så udsendelserne sammen tirsdag og fredag aften kl. 18.15. Den kollegiale erfaringsudveksling foregik mere uformelt - ved frokostbordet eller rundt om på stationen. Vurderingen af dette skifter fra medarbejder til medarbejder. Nogle fandt det af og til frustrerende, andre mere givende, at kritik, ris og ros, oftere blev givet spontant. Men alle de, jeg interviewede, gav dog udtryk for, at produktionspresset generelt var for

omfattende til, at formaliserede møder kunne presses ind.

Produktionsnormen var ikke lagt fast og blev naturligt varieret efter emnernes tyngde, men i gennemsnit producerede hver journalist to-tre indslag pr. uge.

Hvor kom så ideerne fra? Som redaktion startede man på bar bund, uden arkiv og uden etableret kildenet, men en del kom fra seerne, som jævnligt blev opfordret til at henvende sig med forslag og gode ideer, noget som voksede i omfang, efterhånden som stationen blev mere kendt. Nogle af journalisterne havde, i kraft af at de boede i området, et vist lokalkendskab, og det blev suppleret med en velkendt journalistisk rutine: hvad har konkurrenterne bragt - kan jeg finde en ny vinkel på det?

Når en idé var accepteret af redaktøren gik journalisten i gang med research. I modsætning til dagbladsrutinen, hvor meget bliver klaret pr. telefon, blev billedresearchen her prioriteret højt. Oftest tog såvel en journalist som en tekniker ud på optagestedet for at undersøge billedmulighederne. Herefter udarbejdede journalisten en optagelsesplan og derefter fandt optagelserne sted.

Næste fase var forredigeringen. Journalisten gennemså optagelserne og på baggrund heraf blev udarbejdet et klippemanus. Dette led i processen var en af de to flaskehalse, idet der kun fandtes ét forredigeringsanlæg på stationen. Ofte var der kødannelse og ventetid på udstyret.

Når forredigeringen var overstået, skrev journalisten sin ledsagespeak og gik herefter sammen med teknikeren til studie og editeringspult, hvor indslaget blev klippet sammen og speak'en lagt på i studiet. Også her kunne der opstå ventetid, fordi andre studieoptagelser kunne lægge beslag på editeringsanlægget. Reportagerne kunne af og til suppleres med studieindslag, f.eks. hvor en reportage fra en lokalplansag blev uddybet med et interview med en politiker. Dette kunne kræve yderligere forredigering med efterfølgende editering.

Når samtlige indslag til en udsendelse lå klar, blev en studievært udpeget. Vedkommende havde til opgave at udforme studiekommentaren, incl. op- og nedlæg til de enkelte indslag. Disse kunne dog også være skrevet af journalisten bag det

pågældende indslag.

Redaktøren havde på dette tidspunkt gennemset alle indslag og bestemt i hvilken rækkefølge, de skulle bringes - og evt. udskudt et eller flere indslag til næste udsendelse, hvis den samlede udsendelsestid blev anset for at være for lang.

Herefter blev udsendelsen mixed sammen. En tekniker sad ved editeringspulten og styrede billedmix og lyd, en anden var kameramand i studiet og en tredje passede tekstkameraet, som indlagde navneskilte på de medvirkende. Sammen med den editerende tekniker sad en såkaldt 'bagstopper' - en journalist, som havde til opgave at rette evt. fejl i studiespeak'en eller gribe ind over for mere graverende, hidtil oversete uheld i de færdigproducerede indslag. Denne editeringsproces kunne i starten af forsøgsperioden godt tage det meste af dagen op til udsendelsestidspunktet, men efter et par måneder tog den normalt et par timer.

Om tidsforbruget i øvrigt skal det noteres, at der ifølge medarbejdernes eget udsagn herskede en udbredt pionerstemning forsøget igennem. Ofte blev der arbejdet til ud på de små timer med at få et indslag editeret igennem. Så generelt blev gængse arbejdstidsregler ikke overholdt, hverken for journalisterne eller teknikerne. De traditionelle faggrænser blev der om nødvendigt set stort på, ihvertfald den ene vej. Af og til måtte en journalist træde til som kameramand eller editor. Så på disse områder blev forsøget ikke gennemført på realistiske konditioner.

Programindhold

På omstående skema er opstillet resultatet af en optælling af samtlige de indslag, som er bragt i de 47 ordinære udsendelser. Indslagene er opdelt i hovedgrupper efter det dominerende emnemæssige indhold, og der er ikke foretaget dobbeltregistreringer. Som baggrund for den efterfølgende generelle behandling af den journalistiske formidling af stoffet, skal der her knyttes nogle få uddybende kommentarer til nogle af kategorierne.

Fortegnelse over indslag i Østjysk avis- tv's magasinprogrammer

Emner	Antal indslag	% af det samlede antal indslag
1. Arbejdsmarkedet	71	24
heraf: virksomheds- portrætter	39	
2. Lokalpolitiske emner	58	20
heraf: lokalplaner	10	
sygehussag	7	
folketings- valg	18	
3. Skoler, institutioner	19	6
4. Kunst og kultur	25	8
heraf: personportræt- ter	6	
5. Fritid	13	4
6. Sport	20	7
7. Vejret, årstiden	15	5
8. Lokalhistorie	11	4
9. Personportrætter	13	4
10. Lokale begivenheder Petitstof	43	15
11. Diverse	9	3
Antal indslag i alt	297	100

Antal ordinære udsendelser: 47

Gnst. antal indslag pr. udsendelse: 6

Hertil kommer introduktionsudsendelsen d. 27.09.1983, 2 udsendelser produceret af studerende fra Danmarks Journalisthøjskole d. 29.11. og 2.12., en reportage i anledning af Skanderborgs købstadsjubilæum d. 28.10. samt en direkte udsendelse på valgaftenen d.10.01. 1984. Disse er ikke medtaget i opgørelsen.

Tre emneområder skiller sig klart ud: arbejdsmarkedet, de lokalpolitiske emner og de varierende reportager fra de mere vanskeligt kategoriserbare lokale begivenheder, som ikke klart falder ind under de øvrige emner. I alt tegner disse sig for 59% af den samlede stofmængde, mens resten fordeler sig jævnt over de resterende otte områder.

Arbejdsmarkedet er stationens højst prioriterede stofområde og virksomhedsportrætterne er en klart dominerende part. Udover de enkeltstående portrætter er det reportager vedrørende forskellige erhvervs- eller beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, som tegner sig for størsteparten af de øvrige indslag.

Blandt de lokalpolitiske emner er der tre, som bliver gennemgående behandlet. Således følges en lokalplansag i Stilling over flere måneder fra den rejses af beboerne til myndighederne træffer en endelig afgørelse. Tilsvarende for sygehussagen, hvor amtsrådets planer om at nedlægge dele af Skanderborg sygehus følges fra planerne bliver kendt til de bliver skrinlagt. Og op til folketingsvalget var repræsentanter for samtlige opstillede partier til interview i studiet.

Den tredje hovedkategori er som nævnt yderst fluktuerende, men der er f.eks. tale om reportager fra et spejder-julemarked i Stilling, fra nedrivningen af Hørning station eller fra afsløringen af en skulptur foran Skanderborg station, alt i alt emner der, som nævnt i 'Fakta om avis-tv', måske ikke får den store omtale på dagbladene lokalsider, men som egner sig for levende billeder.

Emneområde 3 rummer f.eks. reportager fra temadage på forskellige af områdets folkeskoler eller klip fra juleforberedelserne i forskellige børnehaver, alt sammen noget, som giver anledning til at vise gode billeder af børn i trygge omgivelser.

Emneområde 11, 'Diverse', består af de indslag, hvor stationen omtaler sig selv, bringer indslag fra et andet lokal-tv forsøg eller bringer en vox-pop om folks indstilling til et TV2.

Foruden at tegne et billede af emnefordelingen giver denne kvantitative registrering også en dokumentation for den faktiske stofprioritering. Den kan derfor tjene som en indgang til kvalitative analyser af den journalistiske formidling af stoffet.

Hvordan blev det behandlet, hvilke dominerende synsvinkler blev anlagt på de lokale begivenheder, hvilke forestillinger om livet i lokalområdet blev præsenteret for seerne, og hvilke blev underprioriteret eller fortiet? I en artikel af dette omfang kan der ikke gives totalt dokumenterede eller analytisk omfattende svar på disse spørgsmål, som vil være dækkende for det samlede stofområde. Men lad mig med udgangspunkt i den dominerende stoftype - arbejdsmarkedet - give et rids af stationens programpolitiske profil.

Arbejdsmarkedet - idyl og ekspansion

Allerede i den første udsendelse bragte man et indslag om en ny eksportvirksomhed, som var startet i Skanderborg. Indslaget fokuserede på selve produktet, på fremstillingsprocessen, afsætningsmulighederne og på den beskæftigelse, som virksomheden ville bringe til byen.

I næste udsendelse kom endnu et virksomhedsportræt. Her tog journalisten i reportagen udgangspunkt i et kontroversielt aspekt ved den pågældende virksomhed, en ekspanderende møbelfabrik i Hørning. Virksomheden havde fornylig fået en bøde på 1500 kr. for at opføre en ny lagerhal uden byggetilladelse og efter klager fra de omboende var den af Miljøstyrelsen blevet pålagt at rejse en ny skorsten for at afdæmpe lugt- og røggener fra lak- og fortynderdampe. Vinklen er allerede i starten klar nok - miljøprotester kan altså nytte.

Men under interviewet med virksomhedens direktør skiftes der vinkel. Direktøren slipper afsted med at konstatere, at man har investeret 600.000 kr. i en ny skorsten "som ikke giver os nogen yderligere produktion". Derefter følger en længere reportage om virksomhedens produktionsgang, dens eksportfremstød og videre ekspansionsplaner. Fremstillingen veksler mellem billeder fra virksomheden, kommenteret af journalisten, med indklippede interviewsekvenser med direktøren.

Reportagen afsluttes med en tilbagevenden til det indledende tema, overtrædelsen af byggevedtægten og forureningen:

[Kommentar, mens billedsiden viser en gravemaskine i funktion foran fabriksbygningen]:

...

Men i Hørning fortsættes der på fuld kraft med at producere. Investeringsprogrammet er stort, og der er bl.a. planlagt at bygge et nyt driftskontor og en ny kantine.

[Klip til lagerhal, hvor direktøren interviewes]:

- (I) I skal stadigvæk udvide og I er gået i gang med at grave ud til bl.a. en kantinebygning nu. Har I fået tilladelse til det?
 (Dir.) (smilende): Vi har rent faktisk fået byggetilladelse til den. Så de formelle ting skulle i dette tilfælde være i orden.

[Nedlæg fra studiet (ved samme journalist, som producerede indslaget)]:

Fabrikken valgte i øvrigt at bygge lagerhallen uden de nødvendige tilladelser, fordi den ikke ville gå glip af en millionordre fra USA.¹⁷

Synsvinkelskiftet i reportagen er markant. Fra i udgangspunktet at handle om overtrædelser af forskellige bestemmelser ender den med - via en ukritisk formidling af direktørens oplysninger om baggrunden for virksomhedens succes - at legitimere overtrædelserne. De protesterende beboere optræder ikke i udsendelsen og kommer indirekte til at fremstå som småtskårne kværuanter. Den principielle konflikt, som kendes fra mange andre lokalområder i disse år, mellem virksomheds-ekspansion og dermed øget beskæftigelse på den ene side og miljøhensyn på den anden side, bliver ikke tematiseret.

Denne blandform mellem en positiv og en negativ vinkel på stoffet er i øvrigt ikke gennemgående karakteristisk for virksomhedsportrætterne. De er uden undtagelse positivt vinklet og er med ganske få undtagelser bygget over samme ramme: præsentation af virksomheden og dens produktion, interviews med direktøren eller ledere og omtale af beskæftigelse, eksport og omsætning.

Enten har der i Skanderborg-området i forsøgsperioden ikke eksisteret problemer med arbejdsmiljø, arbejdsskader, konflikter mellem arbejdere og ledelse, virksomhedslukninger el. lign. - eller også har avis-tv valgt ikke at grave disse kontroversielle emner frem. Hvad der naturligvis ville have krævet mere researchtid, mere kildepleje og sikkert også andre program- og præsentationsformer end dem, som

avis-tv generelt tog i anvendelse. Men fremfor alt forudsætter det en programpolitisk intention om at ville opsøge også dette stof.

Lokalpolitik - kritisk medleven

Vender vi os mod det andet store stofområde, de lokalpolitiske emner, tegner der sig et andet billede af vægtningen mellem de positive og de negative vinkler. Mest fremtrædende i de to gennemgående sager om en lokalplan i Stilling og amtsrådets planlagte beskæring af funktionerne på Skanderborg sygehus.

Lokalplansagen omhandlede et planlagt byggeri, som ville fjerne udsigten over et naturskønt område fra en eksisterende villabebyggelse. Med konsekvens og tydelig loyalitet over for beboernes kompromisvilje og saglige indsats for at få ændret planerne, forfulgte avis-tv sagen over nogle måneder til den endte med, at beboernes indsigelse blev underkendt.

Sygehussagen fik en tilsvarende behandling, hvor man grundigt dækkede den lokale protestbevægelse mod amtsrådets planer - frem til det punkt, hvor planerne blev skrinlagt. To sager med forskellig udgang - men begge med en kritisk, problemop-søgende og -afdækkende vinkling.

Der kunne nævnes en række andre eksempler på tilsvarende enkeltsager - f.eks. indslag om bibliotekscensur, problemer vedrørende et medborgerhus, besparelser på den kommunale rengøring o.lign. Generelt for disse og mange andre er, at synsvinklen oftest er den skeptiske eller kritisk medlevende borgers i forhold til de lokale politikere eller den offentlige forvaltning. Skarpest er kritikken, når 'de offentlige tiltag' kommer fra myndigheder eller instanser uden for kommune-grænsen - fra amtet eller staten.

Lokal identitet - lokal idyl

Avis-tv's behandling af de øvrige stofområder rummer ikke den samme spændvidde i synsvinkler og kritikniveau, som det var tilfældet med de to foregående

stofområder. Stilen er overvejende refererende og er domineret af en bekræftende og positiv holdning til den mangfoldighed af begivenheder, der skildres.

Identifikationsmulighederne for seerne var talrige. Efter tur fik man lejlighed til, på den skærm, der ellers bringer billeder fra de metropole virkeligheder i Danmark, Sverige og Vesttyskland, at se gengivelser af kendte omgivelser, personer og begivenheder, man har en daglig berøring med. Og i denne nærhed, som avis-tv skabte gennem sin dækning af de lokale begivenheder, blev seerne ikke forrykket i opfattelsen af, at det lokale samfund trods alt er grundlæggende harmonisk. Hermed forvaltede avis-tv en tradition inden for tv-journalistikken i Danmark, som blev grundlagt i provinsafdelingens første dage med 'Landet Rundt'.

Forsøget og fremtiden

Blev forsøget en succes? Ifølge projektledelsen må svaret blive et ja. Målsætningen blev opfyldt, dagbladene og de involverede journalister fik gjort erfaringer og fik vist, at dagbladene kan lave tv. Men man må nok give den seer ret, der i DR-udsendelsen 'TV på tværs' d. 26.3.1984, hvor man med udgangspunkt i forsøget behandlede spørgsmålet om dagspressen og TV2, konstaterede, at forsøget højst havde bevist, at dagbladsuddannede journalister kan lave tv. Med forsøget er der ikke fremlagt nogle kulturpolitiske afgørende argumenter for, at dagbladene skal udvide deres generelle dominans på det lokale mediefelt. Men der er under og i forlængelse af forsøget fremført nogle erhvervspolitiske argumenter for, at dagbladene også skal drive lokal-tv.

At seerne i området fandt avis-tv interessant og seværdigt fremgår af de pressemeddelelser, som stationen udsendte efter de tre undersøgelsesrunder, som seerundersøgelsen forløb i. Desværre er jeg afskåret fra at behandle dette aspekt nærmere, men de tilsyneladende gunstige resultater kan næppe tages som udtryk for, at seerne ønsker et bestemt ejerforhold eller netop denne programform i forbindelse med et fremtidigt lokal-tv.

At ambitionerne rækker videre kom klart frem i dagspressen, da forsøgsperioden var ved at være til ende. Allerede ved starten af forsøget vurderede projektledel-

sen, at sendeområdet nok var for begrænset til at bære et permanent lokal-tv. Det blev gentaget ved afslutningen, hvor der også var gjort nogle økonomiske overvejelser.

- De to mill. kr. på halvårsbasis bliver nok til 5 mill. ved helårsdrift, når der skal mere bemanning til, men 6.000 husstande er alt for lidt til at betale dette beløb. Området her er heller ikke stort nok til at virke attraktivt for eventuelle annoncører, og journalistisk vil det også på længere sigt vise sig at være for lille. Jeg vil mene, at et underlag på 100.000 husstande vil være rimeligt.¹⁸

Desuden var avis-tv også blevet trukket frem på den store mediepolitiske scene:

En beslutning om et TV2 skal ske nu, og Østjysk avis-tv kan uden videre blive starten på det. Det mener radiorådets næstformand, det konservative folketingsmedlem Ole Bernt Henriksen.¹⁹

Den udfordring blev nu ikke taget op, men allerede i januar havde avis-tv søgt Kulturministeriet om tilladelse til at igangsætte et forsøg i hele Århus kommune med to timers ugentlige udsendelser frem til marts 1986. Ansøgningen blev ikke imødekommet, men de fem dagblade fortsætter nu hver for sig eksperimenterne med radio og tv. Morgenavisen Jyllands-Posten har etableret et videoproduktions-selskab, Aarhus Stiftstidende har gennem et års tid leveret nyheder til Århus Nærradio og har planer om at involvere sig i det nystartede århusianske lokal-tv forsøg, Kanal A. Horsens Folkeblad igangsatte sin egen lokalradio, Radio Horsens, i slutningen af maj i år og om nogle få måneder starter Amtsavisen i Randers og Midtjyllands Avis, Silkeborg, sine egne lokalradioer i de to byer. Men det er en anden historie

Per Jauert er fondslønnet videnskabelig medarbejder ved Nordisk Institut, Aarhus Universitet.

Noter

1. Båndet interview med projektleder, redaktør Laust Grove Vejstrup d. 27.1.1984. De øvrige dagblade var: Amtsavisen, Randers, (upolitisk), Horsens Folkeblad (Venstre), Midtjyllands Avis, Silkeborg, (uafhængig), Aarhus Stiftstidende (uafhængig) og Den ny Demokraten (LO og den lokale fagbevægelse). Sidstnævnte gik ind, før forsøget kom igang.
2. Ansøgning om sendetilladelse, marts 1982, bilag 1.
3. Rapporteringsskema, 14. marts 1983.
4. Se tabellen s. 63.
5. Fakta om avis-tv, u.p.
6. op.cit.
7. Båndet interview med Laust Grove Vejstrup d. 27.1.1984.
8. Båndet interview med Jørgen Nors Hansen d. 9.2.1984.
9. Båndede interviews med Laust Grove Vejstrup d. 31.10.1983 og 27.1.1984.
10. Antenneforeningens formand i præsentationsudsendelsen for Østjysk avis-tv d. 27.09.1983.
11. Oplagstal og mærkedstal 1983, s. 24ff. Det skal bemærkes, at Solbjerg ikke er en selvstændig kommune, men hører under Århus kommune.
12. Citeret fra båndudskrift af præsentationsudsendelsen d. 27.9.1983.
13. op.cit.
14. Båndet interview med medarbejder, januar 1984.

15. Jfr. Jauert m.fl., Massekultur & Medier 7, 1983, p. 17ff.
16. Båndet interview med Laust Grove Vejlstrup d. 27.1.1984.
17. Citeret fra båndudskrift af udsendelsen d. 7.10.1983.
18. Laust Grove Vejlstrup i Aarhus Stiftstidende d. 24.3.1984.
19. Morgenavisen Jyllands-Posten d. 15.2.1984.
20. Kopi af ansøgning fra Østjysk avis-tv til Kulturministeriet d. 30.1.1984.

Anvendt materiale

Ansøgning om sendetilladelse fra Østjysk Kabel-TV A/S under dannelse til Kulturministeriet, marts 1982.

Rapporteringsskema til Kulturministeriet, april 1983.

Jauert, Per: Lokalradio og -tv forsøgene i Århus Amt 27. maj 1981 - 31. maj 1983. Forventninger og forberedelser. Nordisk Institut, Aarhus Universitet, juni 1983.

Kulturministeriets båndkopier af Østjysk avis-tv udsendelser i perioden 27.9.1983 - 31.3.1984.

Bandede interviews med projektledelse og medarbejdere ved Østjysk avis-tv i perioden 31.10.1983 - 9.02.1984.

Oplagstal og markedstal 1983. Dansk Oplagskontrol, Kbhvn. 1984.

Dansk Oplagskontrol. Oplagsbulletin 1983. Kbhvn. 1984.

Fakta om avis-tv. Skanderborg 1983.

Massekultur & Medier 7, 1983.

Forsøg med nærradio og lokal-tv. Lokalradio- og tv-udvalgets foreløbige rapport til Mediekommissionen. Ministeriet for kulturelle anliggender, juli 1984.

Avisomtale af Østjysk avis-tv i perioden 1.9.1983 til 30.4.1984.

NÅR DAGBLADSJOURNALISTER VIL LAVE TV

Af Jesper Elm Larsen og Torben Hansen

Billedmediernes Uland

Hvis man prøver at danne sig et billede af film- og videoproduktionen på Fyn, er opgaven bestemt overkommelig. Når DRs hovedsæde og provinsafdeling er placeret henholdsvis i "Gyngemosen" og på toppen af den gamle galgebakke nord for Århus, når film- og video-Workshopperne er etableret i København og Haderslev, når græsrodderne ikke formår eller ikke er interesseret i at opbygge livskraftige produktionsmiljøer, og når (næsten) alle nævneværdige private film- og videoproducenter naturligvis har lagt sig i nærheden af de større markeder, så er der faktisk ikke mange ressourcer tilbage til produktion af "levende billeder" på Fyn.

Udover et par middelstore private videoproducenter har det eneste "åndehul" været de to forsøgsperioder med lokal radio/TV. Her har Odense til gengæld også været en af de mest aktive lokaliteter for udvikling af nær-kommunikation.

Lidt lokal TV-historie

Efter - med den igangværende forsøgsperiode - at være startet på sin tredje senderunde, er Næsby Lokal-TV (eller Odense Lokal-TV, som det kalder sig nu) den ældste lokal-TV-institution i Danmark.

Næsby Lokal-TV (NL-TV) sendte som det eneste forsøg i perioden 1974-78 i to runder, begge på ca. et halvt år. Da der dengang kun blev givet tilladelse til distribution via kabler, havde NL-TV sit naturlige organisatoriske udspring i Næsby Antennelaug (3.000 abonnenter svarende til ca. 6.000 potentielle seere). Generalforsamlingen nedsatte et "forretningsudvalg" på 3 medlemmer (formand: seminarielektor C.M. Toft), og ved at udvide dette udvalg til 8 medlemmer dannedes et egentlig "programudvalg". Derudover omfattede projektet en teknisk leder, et økonomiudvalg på 3, samt i alt 30 medarbejdere. Mellem disse var 3 journalister og et par tidligere TV-medarbejdere, ellers bestod arbejdskraften af amatører (alle